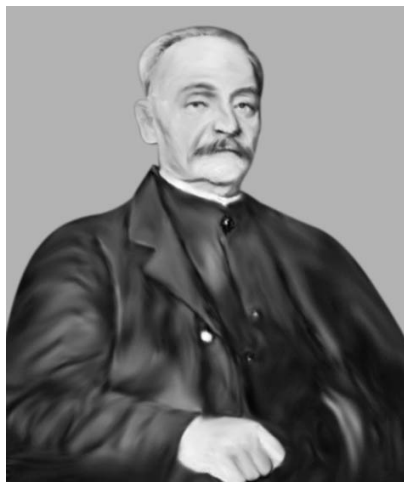

ГОЖКОВСЬКИЙ Маріан (псевд. — Nie Marian; 1830, містечко Ладизин, нині місто Тростянець, р-ну Вінн. обл., за ін. даними — м. Біла Церква — 07. 03. 1911, Краків) — письменник, фольклорист і колекціонер. Закін. Університет св. Володимира у Києві. 1856–59 жив у Чернігові. Працював учителем у чол. гімназії та жін. пансіоні. Створив архів документів з історії Русі, збирав рідкісні польс. й укр. видання, колекцію каблучок і картин. Виїхав до Афін. Студював теологію, вступив до ордену єзуїтів. Представник «укр. школи» у польс. літературі доби романтизму. 1861 у Римі видав оригін. драму «Nareka w utrapieniu, sceniczny obraz w trzech aktach, na tle życia Ukrainy» (написана українською мовою, за винятком вступу й кількох діалогів польс. мовою). Повернувшись в Україну, дізнався, що колекції, залишені ним на зберігання К. Володковичу в Городку Гайсин. пов. (нині Іллінець, р-ну Вінн. обл.), згоріли. 1870 прибув до Кракова. Писав статті до часописів, був чл.

редакції ж. «Czas». 1872–83 опрацьовував пам'ятки і переписував русь-кі рукописи у Музеї Чарторийських. Автор пр. «Ruthensa» («Руські речі», 1883, не опубл.). Товаришував з художником Я. Матейком; зібрав колекцію його полотен, видав кілька брошур про його творчість та спогади. Автор дослідж. з археології, історії, літ-ри, зокрема «Cymeliarchium, historyczne poszukiwania nad znaczeniem pierścionka» (Kijów, 1864), «Choromania, historyczne poszukiwania o tańcach, tak starożytnych pogańskich, jak również nowszych» (Warszawa, 1867), «O rusińskiej i rosyjskiej szlachcie» (Kraków, 1876), «Przegląd kwestyi spornych o Rusi» (Kijów, 1877). Написав повість «Księżdzówna» (1876), драми «Włodzimierz wielki książę» (1875) і «Kasztelan Zakroczymski» (1887; усі — Краків), комедію «Warszawskie śluby». Видав листи польс. письменника З. Красінського до Е. Ярошинського «Listy Zygmunta Krasieńskiego od roku 1835 do 1844 pisane do Edwarda Jaroszyńskiego z oryginałów znalezionych niedawno w Hajsyńskim powiecie we wsi Hrużce na Podolu» (Kraków, 1870–71). Працював секр. у Школі мистецтв у Кракові. Документи і матеріали, пов'яз. переважно з історією Чернігово-Сіверщини, зберігаються у б-ці Польс. АН у Кракові.

Рекомендована література

1. Грушевський М. Одна з українських колекцій // Зап. НТШ. 1906. Т. 71, кн. 3;
2. Сорокін В. Рим читав про Поділля // Комсомол. плем'я. 1981, 25 лип.;
3. Ковальський Н. П., Мыцык Ю. А. Анализ архивных источников по истории Украины XVI–XVII вв. Дн., 1984.

В. В. Колесник

Бібліографічний опис:

Ґожковський Маріан / В. В. Колесник // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2007. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-25679>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).